

Lille firma med passion for persiennner

Med støtte bl.a. fra Dansk Energis ELFORSK-pulje har Art Andersen udviklet en energieffektiv vinduesløsning, der nu sætter kurs mod verdensmarkedet.

AF JESPER TORNBJERG

► - Jeg giver is, hvis der er én, der gider at hente...

Direktør Jørn Krab fra Art Andersen taler ud i rummet og en af hans 12 kolleger melder sig frivilligt denne varme sommerdag midt i København.

Art Andersen er et lille designlab, hvor de ansatte både kan simulere smarte løsninger på deres computerskærme og teste løsningerne i værksteder med 3D-printer, fræsemaskiner og skruer i alle størrelse. Lokalerne i baggården på Gl. Kongevej er en kreativ blanding af kontor og værksted – og fyldt med modeller af persiennner, skodder, vægge og lofter.

En af disse innovative løsninger, Energy Frames, var nomineret til ELFORSK Prisen 2015 og blev hyldet af Kronprins Frederik på Energiens Topmøde i juni, men hvordan fremelsker man en succes?

- Der skal være en god stemning, hvis man skal skabe og udvikle. Det er også nødvendigt med frie hænder, tid til at eksperimentere og plads til fejlskud. Man skal ikke tro, at man kan ramme plet hver gang, men der skal være en passion og interesse for det, man laver – og masser af energi, siger Jørn Krab.

Æstetik i top

Jørn Krab er chef for en af Danmarks mange innovative, men små virksomheder. Art Andersen har han selv skabt for lånte penge i et kælderlokale for 27 år siden. Jørn Krab er købmandssøn fra Sønderjylland, men endte med at tage en uddannelse som

socialrådgiver 'for at frelse verden'. Endte er måske så meget sagt, for i 1988 tog Jørn Krab orlov som socialrådgiver, og en af de opgaver, han kastede sig over, var at opsætte persiennner på sin søns værelse.

Udvalget var ikke tilfredsstillende, og for at gøre en lang historie ultrakort endte det med, at Jørn Krab selv begyndte at producere 'ædle, smukke og praktiske' træpersiennner i hjertet af København. At han havde et udgangspunkt som socialrådgiver og ikke arkitekt, har tydeligvis ikke været et handicap.

- Æstetikken i vores løsninger har jeg aldrig været i tvivl om, og den går vi fortsat ikke på kompromis med, fastslår Jørn Krab, der for at få løsningerne gjort anvendelige trækker på maskinteknikere, ingeniører, arkitekter og andet godtfolk både i firmaet selv og som samarbejdspartnere fra nær og fjern.

Globalt sigte

Gennem de seneste 27 år har Jørn Krab og hans kolleger arbejdet sammen med den legendariske møbelproducent Frits Hansen, det verdensberømte arkitektfirma Foster & Partners, vindueskoncernen VELUX, de hotte arkitektnavne Bjarke Ingels fra BIG og Kim Herforth Nielsen fra 3xN, Prins Albert af Monaco, eksperter på Statens Byggeforskningsinstitut, adm. direktør Anders Byriell fra tekstilvirksomheden Kvadrat, DTU-instituttet... og mange andre.

Art Andersen har leveret skodder til Arkitekternes Hus i København, komponenter

'Art Andersen har troet på deres idé hele vejen igennem, og de knokler for at få den realiseret. De har indgået et godt samarbejde med SBI, så de har en videnskabelig dokumentation for deres produkter, så der er også trukket på forskningsverdenen. Energimæssigt kan Energi Frames gøre en betydelig forskel'

Dorte Lindholm,
konsulent, ELFORSK

til solafskærmning til Swiss Re-bygningen i London, akustiklofter til Hearst Tower i New York og – som noget af det seneste - Energy Frames til en pavillon ved Rigshospitalet i København og på Green Tech Center i Vejle. Opgaverne har oftest handlet om afskærmning på den ene eller anden side af et vindue. De seneste år har det handlet om 'dynamiske facader' – eksempelvis i form af de Energy Frames, der kan give markante energibesparelser i de mange bygninger, hvor glas dominerer. Her er persiennnerne integreret i den valgte vinduesløsning, og i baggården på Gl. Kongevej fortsætter udviklingen af nye detaljer, der kan gøre løsningerne mere brugbare og billigere.

Hjælp at hente

Kombinationen af købmandsviden og æstetik har bragt Jørn Krab langt, men undervejs i et mindre firmas liv er der også nedture.

- Jeg har snakket med mange arkitekter gennem årene uden at få penge for det, men det er nødvendigt at tjene penge for at have frihedsgrader. Det havde jeg ikke forståelse for før, erkender Jørn Krab.

Det er også først de seneste år, at Art Andersen har fundet ud af, at der faktisk er hjælp at hente til udvikling af nye produkter. Virksomheden er blevet involveret i projekter, der har nydt støtte fra Dansk Energis ELFORSK-pulje, Energistyrelsens EUDP-ordning og Markedsmodningsfonden.

- Hvis man skal udvikle så dybt, som vi gør for at skabe et industrielt gennembrud, så er det nødvendigt med betydelige investeringer. Jeg er meget tilfreds med det forløb, vi har haft med ELFORSK gennem flere år. De gør det let for én, og det er guld værd, siger Jørn Krab og påpeger, at arkitekter og

bygherrer typisk gerne vil have afprøvet teknologi.

Derfor er det afgørende at udnytte de muligheder, der opstår, når der er modige samarbejdspartnere, der gerne vil teste nye, energivenlige løsninger, påpeger direktøren.

Svensk medejer

Med Energy Frames har Art Andersen sammen med bl.a. SBI og Rambøll udviklet en løsning, der kan danne en ny standard på bygninger med glasfacader.

Verdensmarkedet kalder, så der er behov for en opskalering af produktions- og salgsapparatet. Jørn Krab har her valgt at gå i samarbejde med Inwido, der er Europas største virksomhed inden for produktion af vinduer og døre. Den svenske koncern, der har ca. 3.300 ansatte og hovedkontor i Malmø, ejer nu 30 procent af Art Andersen.

- Inwido har en fin indstilling overfor os og viser stor interesse for innovation. De har ikke kun fokus på at tjene penge og har nu option på at overtage firmaet og køre produktionen op i større skala. Vi har fundet et godt match, vurderer Jørn Krab.

Varme og kulde

Parterne bag Energy Frames er særdeles optimistiske, for – som Jørn Krab påpeger – alle, der bygger huse med glasfacader, har en række udfordringer at tage stilling til: Sol om sommeren og kulde om vinteren for blot at nævne to.

Med stigende fokus på komfort, arbejdsmiljø og energi er Energy Frames og andre former for dynamiske facader altså et muligt svar på flere spørgsmål på én gang.

- Det er vigtigt at samfundet hjælper til med at realisere gode ideer, men man skal også selv være klar til at yde en passioneret indsats. Hvis man ikke brænder for det, kan man ikke udvikle noget nyt. Jeg har selv forladt hus og hjem for det her, så man skal forvente meget af sig selv, inden man forventer støtte af andre, siger Jørn Krab, der håber, at der også fremover står nogen parat til at støtte unge med vilde ideer. ■

LÆS MERE PÅ

www.art-andersen.dk

Fakta om Energy Frames

Energy Frames er tænkt og udviklet som et industrielt system af bevægelige, dynamiske, vinduesafskærmende skodderammer. De er udstyret med små elmotorer og fås i forskellige udgaver, der kan kombinere egenskaber, der sparer energi og gavner indeklimaet: Dagslyskontrol, solafskærmning, visuel afskærmning, (nat)isolering, ventilation, støjdemping mm.

HÆDER PÅ TOPMØDE. Direktør Jørn Krab fra Art Andersen hygger sig med HKH Kronprins Frederik på Energiens Topmøde. FOTO: CASPER HELMER